

F. t. l. vedr. ophavsretsloven

1. Indledning

Lovforslaget har bl.a. til formål at udmønte betænkning nr. 1480/2006 om revision af ophavsretslovens kapitel 3 (Kapitel 3-betænkningen). Betænkningen er resultatet af det arbejde, der blev igangsat af Kulturministeriet i 2003, hvor der blev nedsat et udvalg, der fik til opgave at se nærmere på bestemmelserne om overdragelse af rettigheder i ophavsretslovens kapitel 3, herunder overveje behovet for indførelse af en arbejds giverregel. Der stilles konkret forslag om at indføre ufravigelige regler om en erhververs pligt til at udnytte overdragne rettigheder inden for en vis periode.

Et notat om visse spørgsmål, som ikke behandles i lovforslaget, oversendes til Folketingets Kulturudvalg samtidig med lovforslagets fremsættelse.

Lovforslaget er desuden en udmøntning af dele af det arbejde, der i oktober 2006 blev igangsat med henblik på at gennemføre en digitalisering af kulturarven. Kulturministeriet nedsatte en arbejdsgruppe, som fik til opgave at udarbejde forskellige forslag til digitalisering af kulturarven med henblik på bevaring, formidling og tilgængeliggørelse heraf. I den forbindelse skulle også de ophavsretlige problemstillinger overvejes. Et af formålene med dette lovforslag er således at gøre det lettere at indgå aftaler om udnyttelse af ophavsrettigheder. Det foreslås, at der ved siden af lovens specifikke aftalelicenser indføres en generel hjemmel til aftalelicens på nye områder, hvor rettighedshaverne og brugerne (fx kulturarvsinstitutionerne) finder behov for det.

Endelig stilles der forslag om en række mindre ændringer, der har til formål at øge brugervenligheden af loven.

*2. Overdragelse af rettigheder**2.1. Indledning og baggrund*

Ophavsretten til et værk opstår hos ophavsmanden, men kan overdrages til en rettighedserhverver ved aftale. Ophavsretsloven indeholder kun enkelte regler om aftaleindgåelse, og rettighedsoverdragelsens omfang beror således hovedsageligt på den mellem parterne indgåede aftale. Ophavsretslovens regler om rettighedsoverdragelse er i overensstemmelse med de almindelige regler om formueretlige aftaler, hvorefter der ikke gælder formkrav, og rettighedsoverdragelse kan således også finde sted ved stiltiende aftale eller i kraft af sædvane.

Med henblik på at se nærmere på bestemmelserne i ophavsretslovens kapitel 3 nedsatte kulturministeren i 2003 et udvalg bestående af repræsentanter for de ska-

bende og udøvende kunstnere (Samrådet for Ophavsret) og repræsentanter for producenterne og udgiverne (Ophavsretligt Forum). Højesteretsdommer Poul Sørensen var formand for udvalget. Af udvalgets kommissorium fremgår det bl.a.:

»Udvalget skal vurdere, om der er behov for ændringer i ophavsretslovens kapitel 3, og i givet fald fremkomme med konkrete forslag til lovændringer.

Udvalget skal særligt forholde sig til, om ophavsretsloven bør ændres på følgende områder:

- [.....]
- Indførelse af regler om beskyttelse af ophavsmand og udøvende kunstnere mod urimelige kontrakter, herunder et uoverdrageligt krav på rimeligt vederlag og fastsættelse af et sådant vederlag
- Ændring af §§ 54 og 55, herunder om bestemmelserne skal være helt eller delvist præceptive, og om betingelserne for tilbagefaldsret skal lempes eller skærpes
- Ændring af § 56, stk. 1, således at muligheden for at foretage ændringer udvides
- Udvidelse af § 58 til også at omfatte udøvende kunstnere og til at gælde for alle værskategorier.«

I oktober 2006 afgav udvalget betænkning nr. 1480 om revision af ophavsretslovens kapitel 3. Betænkningen indeholder ikke samlede forslag til lovændringer, men redegør for parternes holdninger til de i kommissoriet indeholdte problemstillinger.

*2.2. Ophavsretslovens §§ 54 og 55**2.2.1. Gældende ret*

Ophavsretslovens §§ 54 og 55 hidrører fra 1995-loven. Betænkningen om revision af ophavsretsloven afgivet af Ophavsretsudvalget i 1990 (betænkning nr. 1197/1990) dannede i vidt omfang grundlag for indførelsen af §§ 54 og 55 om regulering af overdragelse af ophavsrettigheder.

Intentionen med at have sådanne enkelte bestemmelser, der regulerer overdragelse af ophavsrettigheder, var bl.a. at sikre ophavsmanden imod, at hververeren af enerettigheder forhindrer, at visse udnyttelsesformer finder anvendelse. Værket udbredtes dermed ikke i det omfang, som det var forudsat af ophavsmanden, da han eller hun overdrog rettighederne til sit værk.

Et flertal i Ophavsretsudvalget anbefalede i betænkning nr. 1197/1990, side 46, at de foreslåede bestemmelser om overdragelse af ophavsrettigheder skulle gøres ufravigelige, idet det blev tilkendegivet:

»Et særligt spørgsmål i denne sammenhæng er, om lovens regler bør være fravigelige ved aftale parterne